

درباره خرید و انتخاب اسباب بازی مناسب برای فرزندمان چه می دانیم؟

نگو اسباب بازی؛ بگو اسباب رشد

برای همین است که باید بگوییم بر خلاف تصور که انتخاب اسباب بازی، فرآیندی به ظاهر ساده و معمولی است، اتفاقاً ماجرای پیچیده و نیازمند دقت است؛ چنان که لازم است به ویژگی ها و معیارهای مختلفی دقت کرد تا بتوانیم اسباب بازی مناسبی برای فرزندمان بخریم و البته از آن مهم تر، برخی اسباب بازی ها را هم نخریم. حالا چپستی و چگونگی این روند، موضوعی است که آن را با برخی روان شناسان کودک در میان گذاشتیم و اتفاقاً پاسخ های خوبی گرفتیم.

اسباب بازی ها اولین کشف های کودکان در دنیای جدید پس از تولد است. وسایلی که می تواند رشد کودکان را تحت تاثیر قرار بدهد. در واقع، اگر کودکان را کاوشگرانی بسیار باهوش و تیزهوش در نظر بگیریم، یکی از مهم ترین ابزارهای آنها برای شناخت محیط اطرافشان و توانایی برقراری ارتباط با افراد، اسباب بازی هایی است که در اختیارشان قرار می گیرند؛ آنقدر که متخصصان حوزه کودک و نوجوان معتقدند نقش اسباب بازی ها در رشد کودک و رفتار نوجوان، بیشتر از هر وسیله یا متغیر دیگری دانست.

نرگس خاتعلی زاده

روزنامه نگار

سن و سال را دریابید

یکی از اساسی ترین معیارها برای انتخاب یک اسباب بازی مناسب برای کودکان، در نظر گرفتن دقیق سن او و ویژگی های مختص به بازه سنی کودک است. معیاری که از اولین ماه های تولد قابل توجه است و باید در نظر گرفته شود و اهمیت آن تا سنین نوجوانی هم ادامه خواهد داشت. برای مثال نوزادان در دو سه ماهگی به وسایلی که نوری از خودشان بروز می دهند یا صدایی تولید می کنند توجه دارند، چرا که این دو ویژگی از ادراکی است که برای نوزادی در این سن ملموس است. مشاوران کودک معتقدند که بهتر است در تمام سن و سال به همین ترتیب پیش برویم و با توجه به شناختی که در اثر مطالعه، نسبت به توانایی های هر سن به دست آورده ایم، اسباب بازی بخریم. مثلاً در شش ماهگی که نوزاد توانایی دست گرفتن اجسام را دارد، به جغجغه های هیجان انگیز روی بیاوریم. ضمن این که از سن یک سالگی به بعد هم باید بر روی اسباب بازی هایی تمرکز کنیم که به تقویت کلام و گسترش دایره لغات کودک کمک می کند. عروسک هایی که به کودک توانایی برقراری ارتباط می دهد و باعث می شود کودک با آنها همکلام شود و در نقش خاصی فرو برود هم برای سنین دو سالگی به بعد است. در این سن کودک تقریباً می تواند احساسات و هیجانات را تشخیص دهد اما کنترلی بر آنها ندارد. بنابراین چنین وسایلی می تواند شخصیت عاطفی و حسی کودک را تقویت کند. برای مثال اسباب بازی هایی را تهیه کنید که به او حس استقلال می دهد یا عروسک هایی که با آنها نقش بازی کرده یا صحبت کند. این روندی است که در سنین نوجوانی هم جواب می دهد و توجه به نیازهای یک نوجوان می تواند ما را به انتخاب یک ابزار سرگرمی مناسب برساند. به صورت کلی، توجه به سن و سال بهترین کمک و راهنما برای انتخاب یک اسباب بازی مناسب، مفید و البته سرگرم کننده برای والدینی است که به دنبال خرید وسایل برای فرزندشان هستند.

اصل اول: ایمنی

حواستان را شش دانگ جمع کنید که هنگام خرید اسباب بازی، دور وسایلی که نوک تیز دارند و آنقدر ریز هستند که قابلیت قورت دادن برای کودکان یکی دو ساله دارند را خط قرمز بکشید. حالا همین موضوع ایمنی را از سنین یکی دو سالگی ادامه بدهید و حتی به دوران نوجوانی هم برسید. در واقع پیش از خرید کردن، همه ابعاد و جنبه های وسیله از نظر ایمنی مخصوص به سنین مختلف را به طور جدی در نظر بگیرید و بعد به سراغ ابعاد دیگر سرگرمی و آموزش آن بروید. برخی وسایل جنبه کشف و اختراع برای نوجوانان دارند اما باسیم و برق و آب و ابزارهایی که نیاز به دقت بالایی دارند، سرو کار دارند؛ برای همین بهتر است از هر چیزی که احتمال کوچک ترین خطری، حتی برای نوجوان ۱۲، ۱۱ ساله مان دارد، دوری کنیم و به سراغ کم خطرهایشان برویم.

توجه به جنسیت؛ مهم اما عاقلانه

اشتباه نکنید؛ در حال حاضر بسیاری از روان شناسان کودک معتقدند که بهتر است مرزبندی های میان دختران و پسران را برداریم و آنها را محدود به اسباب بازی های مشخصی نکنیم. در واقع این جمله که «عه! مگه تو دختری؟» یا برعکس، جمله مناسبی برای کودکان هنگام خرید و انتخاب اسباب بازی نیست. ممکن است دختری به فوتبال علاقه داشته باشد و پسری توجه اش به وسایل آشپزی جمع شود. برای همین است که این دسته بندی اسباب بازی ها و حتی رنگ ها به دخترانه و پسرانه اقدام مناسبی نیست. در واقع ماجرا این است که پیش از هرگونه ابراز علاقه، نباید این مرزبندی ها را برایشان پررنگ کنیم؛ اما طبیعتاً و طبق ذات وجودی بچه ها، آنها خودشان به سمت اسباب بازی هایی کشیده می شوند که در وجودشان نهفته است. پسر بچه ها به دنبال بازی هایی هستند که هیجان بالایی داشته یا نیاز به قدرت دارد و می توانند انرژی شان را تخلیه کنند و دخترها هم معمولاً بازی های ساکن و آرام را انتخاب می کنند. پس اگر قرار به انتخاب اسباب بازی برای فرزندمان باشد، باید توجه به جنسیت او داشته باشیم اما نه پیش از ابراز تمایلات و علاقه او و صرفاً چون تو پسر هستی، نمی توانی عروسک برداری و باید حتماً ماشین انتخاب کنی! اجازه بدهید جریان طبیعی وجودش، او را به سمت علاقه اش هدایت کند.